

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА З ФАХОВИХ МУЗИЧНО-МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН ПРАКТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Дистанційна освіта, як альтернатива очному навчанню в музичних школах, повною мірою запрацювала під час антикоронаційних заходів у 2019 році. Хоча спочатку ситуація була значною мірою некерованою і в багатьох випадках заняття взагалі не проводилися, поступово вона стабілізувалася, і протягом кількох місяців навчальний процес вже функціонував у більш-менш стандартному режимі. У цій статті ми здебільшого представляємо сильні та слабкі сторони викладання музичних дисциплін професійного спрямування онлайн, спираючись на чотирирічне дослідження (2020-2023 рр.) та практику.

1. Дистанційне навчання як нове явище в освіті. Навчання у віртуальному просторі можна розглядати як протилежність навчанню віч-на-віч. Воно не вимагає фізичної присутності учня в школі або іншому закладі. Наразі, деякі школи впроваджують змішане навчання, де поєднуються обидві форми викладання: вчитель фізично викладає в класі, а деякі учні/студенти підключаються до нього онлайн з дому або з іншого позашкільного середовища.

2. Дистанційна освіта в музичному мистецтві. Музична освіта має свої особливості, пов'язані з природою музичного мистецтва. Практичні предмети мають відображати той факт, що музика – це мистецтво, яке розвивається в часі, а тому, їх викладання в онлайн-просторі перетинається з великими підводними каменями, але, водночас, відкриває нові можливості.

2.1. Погляди педагогів. Музичні педагоги бачать загальну проблему в технологічному обладнанні: візуальний ефект не завжди синхронізується зі слуховим, а звук не відповідає дійсності – розмиваються тонкі динамічні нюанси інтерпретації, агогічні нюанси, а в динамічних екстремах (особливо на *f*) звук спотворюється. Викладач не може почути справжню гру учня.

Крім того, деякі учні записуються на сучасному обладнанні та в приміщеннях з хорошою акустикою, тоді як інші готують записи в невідповідних домашніх умовах, використовуючи старі мобільні телефони. Досягнення об'єктивності в оцінюванні вимагає від викладача значної ерудиції та досвіду.

Непереборною проблемою у практичному викладанні є дуже обмежена можливість активної співпраці з акомпаніатором. Тому, акомпаніатори повинні бути синхронно підключені, або надсилати записи, які не можуть відповідати реальній інтерпретації і не дають жодного зворотного зв'язку.

Напевно, найбільшою проблемою в очах викладачів є робота в мистецьких ансамблях. Оскільки учні фізично не зустрічаються, їм доводиться репетирувати окремі партії самостійно. Викладач може об'єднати записи окремих частин в одне ціле, щоб вони були підготовлені до певної якості та мали хоча б мінімальний мистецький рівень.

2.2. Погляди студентів. Студенти не так негативно ставляться до дистанційної освіти, як викладачі. Вони в основному цінують переваги, які вона надає, такі як гнучкість у часі, економічність та доступність з будь-якого місця. Вони позитивно оцінюють надсилання записів акомпанементу акомпаніатором, тому що вони можуть прослухати їх і відрепетирувати твір кілька разів. Так само, вони можуть перезаписати власну інтерпретацію і таким чином досягти кращого рівня інтерпретації. Крім того, вони можуть прослухати свій власний запис, що підвищує їхню оціночну компетентність і здатність до саморефлексії.

Основними недоліками вони вважають відсутність індивідуального особистого контакту з викладачем зі спеціальності та високі вимоги до якісної техніки і швидкого інтернет-зв'язку. Вони негативно сприймають обмежену можливість виступати «наживо» перед аудиторією. Коли вони повертаються на сцену, то страждають від більшого ступеня страху сцени (тривоги перед музичним виступом), але без бачення публічної демонстрації своєї виконавської компетентності часто втрачають мотивацію до занять.

3. Перспективи дистанційного навчання з практично-орієнтованих фахових музичних дисциплін. Думки викладачів

та студентів показують, що дистанційна освіта має свої переваги та недоліки, з яких можна отримати практичні рекомендації.

Рекомендації для практики:

а) Організаційний аспект викладання: створити альтернативний розклад уроків; створити базу навчальних матеріалів; узгодити методiku виконання завдань та їх кількість; запровадити єдину систему оцінювання та вимоги до порівнянних результатів; уніфікувати форму записів для інструментальних дисциплін та створити рівні умови для студентів усіх спеціалізацій.

б) Технології у викладанні: забезпечити безперешкодний доступ до ІКТ та стабільне інтернет-з'єднання без обмеження споживання даних; забезпечити безперервний розвиток цифрових компетентій учнів та вчителів; надати учням і вчителям доступ до записуючого обладнання (камери, мікрофони) та програм для редагування записів.

в) Методи навчання: адаптувати методи оцінювання до дистанційного навчання (онлайн-концерти); використовувати можливості змішаного навчання та доступність матеріалів також в офлайн-режимі; поважати унікальні характеристики учнів з особливими потребами; мати базу даних репетиторів і використовувати її у завданнях для студентів.

г) Гуманістичні аспекти освіти, спілкування з учнями: пам'ятати про гуманістичні аспекти освіти, використовувати різні символи підтримки, коментарі та заохочення учнів (вчитель не може поплескати учня по плечу, невербально підтримати його поглядом чи жестом, адже на екрані учень не знає, до кого звернений погляд/жест).

д) Коригування законодавства та моніторинг ситуації:

- ✓ розробити методичні рекомендації та додати розділи до навчальних/ шкільних положень, які регулюють умови подання та оцінювання завдань/робіт/заохочень за успішність;
- ✓ доповнити кодекс етики питанням поведінки учнів під час онлайн-навчання;
- ✓ підготувати альтернативний розклад, який враховує специфіку дистанційного навчання (як співпрацювати з акомпаніатором, з іншими учнями);

- ✓ моніторити поточну ситуацію на основі онлайн-досліджень, опитувань та анкетувань і гнучко коригувати законодавство відповідно до отриманих результатів;
- ✓ створити простір для відкритого обговорення, найменування перешкод та подальшого коригування окремих процесів;
- ✓ закріпити в законодавстві простір для підвищення цифрової компетентності вчителів та учнів;
- ✓ встановити вимоги до підготовки онлайн-матеріалів.

Література:

1. Strenáčiková M. Jr. & Strenáčiková M. Sr. *Dištančné vzdelávanie v hudobnom umení* [Distant education in music art]. Reviewers: M. Pazúrik, A. Dushniy, M. Kołodziejski. – Košice: EQUILIBRIA, s.r.o., 2023.

УДК 78.071.4:78.022

Галина ОРИЩЕНКО
(Остер, Україна)

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ГРИ НА МУЗИЧНОМУ ІНСТРУМЕНТІ (на прикладі власного досвіду)

У процесі навчання гри на музичному інструменті (в нашому випадку – гітарі) учня початкової мистецької освіти, нами зазначено головну тезу – віртуозність викладача ефективно функціонує в площині викладання крізь призму музичної педагогіки. Отже, першочергове завдання викладача – навчати Музиці. Музиці як унікальному явищу, її місця у нашому житті, тобто пізнання світу через музику. І цей процес починається із віри та любові. Віри в свою справу, любові до неї, відчуття себе в цьому потоці приналежності до нього. Це дуже важливий момент. Тому, неможливо перекопати когось в тому, у що сам не віриш, що не стало головним у твоєму житті. Діти – вони ж чесні, чисті по своїй природі, маючи іншу свідомість, вони не мають минулого, вони живуть сьогодні, тут і зараз.

Якщо викладач вірить у свою справу, любить її, то він навчає своїх учнів розуміти процес життя саме через пізнання своєї